

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204967

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. *T81.6A98.7a* Accession No. *T 3039*

Author *ବିନୟ ଚନ୍ଦ୍ର ସିଂହ*

Title *ପ୍ରତିଷ୍ଠା, 1941*

This book should be returned on or before the date
last marked below.

విజ్ఞాన గ్రంథమాల

ఆరవప్రచురణ.

తాటికొండ, గేయమాలిక.

గ్రంథకర్త:
అడ్లూరి అయోధ్యరామకవి.

.....
పృథులు 500
.....

శ్రీరంగ ఆర్ట్స్ ప్రెస్ నందు ముద్రింపఁ బడినది.

స్టేషన్ రోడ్, వరంగల్.

పార్థివ శ్యామము.

1945.

సర్వహక్కులు }
గ్రంథమాలవి. }

(వెల 0-10-0)

యీవు స్తక ముద్రణమునకై సాయముచేసిన దాతలు.

మహారాజపోషకులు.

1. డాక్టర్ గురిజాల పట్టాభిరామయ్య. వరదన్న పేట.
2. రాండ్ర వెంకట రామనర్సయ్యగారు వకీలు. ఇల్లెండు.
3. యస్. చర్లదయ్య అండు బ్రదర్సు వరంగల్.

రాజపోషకులు.

1. బద్దిరాజు రాజేశ్వరరావుగారు వకీలు. వరంగల్.
2. ,, వేంకటరంగారావుగారు దేశముఖ. ,,
3. ,, రాంరంగారావుగారు ,, ,,
4. ఇనిగాల రంగారెడ్డిగారు. ఛాగల్.
5. మాధవరావుగారు. పంథిని.
6. రంగారావుగారు. ,,
7. రామకోటేశ్వరరావుగారు వకీలు, హన్మకొండ.
8. కేశిరెడ్డి పాపిరెడ్డి. వెంకటాద్రిపేట.
9. శ్రీమూర్తి. రామాచార్యులు. తాటికొండ.

పోషకులు.

ఛాగల్.

1. మాధారపు రాజమూర్తి. 2. కుండ్లూరు లక్ష్మారెడ్డి
3. మాధవరపు వీరయ్య.

వరంగల్.

4. జె. లక్ష్మీనారాయణ వకీలు. 5. యం. నాగభూషణం.
 6. వేములశ్రేణయ్య. 7. యం సోమయ్య. 8. పి.యన్, దాన్.
 9. పసులూది లక్ష్మీనారాయణ. 10. మహమ్మద్ గాసు మొహిద్దీన్
 11. వెనిశెట్టి సర్పయ్య; ఘనపురం. 12 గుడిమల్ల రాజారాం.
- కరీమాబాద్,

అంకితము.

అంబుపితామహా

శ్రీమాడపాటి హన్తంతరావుగారి

షష్టిపూర్తికి

వందనపూర్వకముగా

విజ్ఞప్తి.

శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారి కిన్నెరసాని పాటలు చదివినతరువాత కలిగిన ఒకానొక ఆవేశము యీతాటికొండ. ఎన్నోరోజులనుండి నాహృదయంలో చిత్రింపబడి మొదలు వద్యరూపంగా వెలసింది. కాని తదుపరిదీనినే పాటలుగావాగిస్తే బాగుండునని తోచింది నాయీ ప్రయత్నం ఎంతవరకు ఫలించిందో తెలియదు,

గ్రంథమాలనుండి ఆరవకుసుమంగా శ్రీ పెండ్యాల శేషగిరిరావుగారి శ్రావణి రావలసియుండెను. కాని శ్రావణి శ్రావణములోనే వెలువడునట మాగ్రంథమాల చందాదారులు చూపు అదరాభి మానములకు కృతజ్ఞతలు. ఎనిమిదవ కుసుమము వివిధ రచయితల రచనలతో వచ్చు చున్నది. ఎదిరి చూడుడు. ఈగేయమాలికలోని గేయములు సామాన్యముగా అన్నియును ట్యూనింగ్స్ (Tunings) సెట్టవనవే.

ఇట్లు,

అడ్డూరి—

పండితాభిప్రాయములు.

ఒక్కొక్క స్థలమున కొక్కొక్క పురాణగాథ జవశ్రుతి యందను శ్రుతముగ వచ్చుట పుణ్యభూమియగు మన భారతా వనిని ప్రాయశము. ఇవి సత్యమూలకములో అమూలకములో నిర్ణయించుట కంతగ నాధారములుండవుగాని ఈ గాథల కను గుణములకు చిహ్నములు పెద్దలనుండి యెఱిగిగొనిన విన్నలు మనకు జూపుచుండుట అనుభవసిద్ధము. మఱియు నీగాథలు శత్రుత్వాంత ప్రజానీక జీవితమున అంతర్వాహినులై కాలపరి చేర్చద్యములు గాకుండ నిలచి యున్నవి. భారతీయులయందు భారతీయత మఱుగుపడ నంతవఱకు ఈగాథలు అవినాశులుగ నుండగలవని ఘంటాపథముగ జెప్పవచ్చును. ఇట్టి స్థల పురాణ గాథలలో నొక్కటి. ప్రస్తుత గ్రంథ ప్రతిపాద్యమగు “తాటి కొండ” ఘట్టము.

ఒకకొండ దానిచుట్టును తాళవృక్ష సందోహము చెంత వచ్చీను పట్టా (చదరంగము)వలె గ్రామము. ఇవీ రంగస్థల మున నేటికిని చెక్కు చెదరక పరిదృశ్యమానములగు చిహ్నములు రంగస్థలమున రామ వనవాస ఘట్ట మొకటి ప్రదర్శింప బడినది.

నగరాజు తాళవృక్ష శిష్యబృందముతో రామునకు, సీతాలక్ష్మణానుగతునకు, వనచారి ఆతిథ్యమొసగి ధన్యుడై నాడు. ఇందు కొఱకే కాబోలు అతడు “ఋషిపుంగవుని బోలి నిల్చె” “నగపుటార్తి దెలిపినభాతి”. సీతమ్మ రామునకు అచ్చట విడియుటకు సిపారసు చేసెను. కావుననే నగరాజు “కృషి తపస్సులును సిద్ధించె”.

భినోదమునకై సీతారాములు పచ్చిను నాడిరి. నాలు
గాటలలో సీత ఓడిపోయియు భర్తవిజయమునకు పరమానంద
భరితయైనది. సీత విజయమర్థిం పమికిచి, తన జయమునకై
యామె యానందింపుటకును రాముడు అబ్బురపడినాడు మఱు
నాటియాట ఆనోడినాడు. పరమసాధ్వి సీతకు భర్త అపజయ
ము అమంగళము ఆమె రోదించినది.

ఊసుబోకయు గాదు

ఆసక్తితో గాదు

మీసతనమున గా

యానంబు దీర్చుచు

మిము మోదపలుపగా నేనాడితి...

ఆటలాడుటెగాని

పాటపాడుటెగాని

నీటుగా తన భర్త

నే మోదపలుచుటకు

నుపయోగపలుచుకొను సాధ్వీమణుల్

ఉత్తమస్త్రీలందు రుర్విజనుల్.

సెబాస్! ఇదిగదా పరమ పవిత్రమైన భారతనారీ హృదయము!

ఈ తాటికొండ గాధయే గాక రచయితలు శ్రీ
అయోధ్యరామయ్యగారు ఈగ్రంథమున తమవివిధ ఖండకావ్య
ములను కేయమాలిక యను శీర్షిక క్రింద పొందు పఱచినారు.
తాటికొండ యందేమి, యితర ఖండికల యందేమి వీరి కేయ
ములు పలురాగములలో పలు వరుసలలో ప్రవిమలమనోహర

ముగ నడచినవి. గేయ రచనమున వీరు అందె వేసిన చేయి
యనుట సహజోక్తి మాత్రము. వీరిమాటలు సూటిగా వ్యాద
యములోని భావనా పరంపరలకు ప్రస్ఫుటనము గలిగించును.

“ పినే వేణువు

నై నీ పెదవిని.

చిలుకుగాన సుధ

చేసిన వలదా?”

“నాకృషిరా మీగానం..

నాకృషిరా మీవేషం..

నాకేరా మీమోసం?”

“నిన్ను మఱచిన యట్టి

కన్నకొడుకుల బిల్చి

ఆశీర్వాదింపవే ఓతల్లీ!”

ఇట్లు ఉద్దాహరింప నారంభించినచో వీరికవిత్వమంతయు
ఎత్తి వ్రాయవలసియే వచ్చును. పద ప్రయోగము లందలి
తొలుకులను పాటింపని రసికావతంసులకు వీరి కావ్యములు
అమృతమయములని ఘోషిస్తాయము.

శ్రీ అయోధ్యరామయ్యగారింకను ఏతాదృశ రసమయ
కావ్యసృష్టిని అభంగుర దీక్షతో సాగించుటకు పరమేశ్వరుడెల్ల
విధముల తోడ్పడుగాక!

సికింద్రాబాద్

9-7-45.

}

శ్రీనివాస సోదరులు శతావదానులు.

శ్రీ, అడ్డూరి అయోధ్యరామకవి వ్రాసిన 'తాటికొండ' అను కావ్యమును చూచితిని. ఈపాత్రములో మరికొన్ని గేయములును కలవు. 'తాటికొండ' యను కావ్యము సీతారాముల లీలా విశేష వర్ణనము తాటికొండ వానికి చేసిన పరిచర్యా విశేషము. సీతా పాత్రివ్రత్య గుణచిహ్నము. కవి భావుకుడు. జాతీయవాది. తాటికొండ రసవేశలముగా నున్నది. గేయములలో లచ్చిమొర బాగుగా నున్నది, పల్లెటూరి సమృద్ధి సుఖ జీవనము బస్తీల పై మెఱుపులు దాని కమాయకులు మోవా పడుట చక్కగా నిరూపింప బడినది.

ఇవి గేయములు కొన్నిచోట్ల ధీర్ఘములుగా కొన్ని చోట్ల హ్రస్వములుగా జేసికొన్నగాని పాట కుదురనట్లున్నది. వృత్తి; ఇది వినర్గాంతముగానే చదువ వలయునట్లున్నది. శిష్య బృందములో శిష్యగురువుగా వలసియున్నది. గేయములో సీతి కఘికలు లేకుండ వ్రాసిన బాగుండును. కవి రసప్రధానముగా వ్రాయగలవాడని మాత్రము చెప్పగలను.

బెడవాడ. }
12-7-45 }

విశ్వనాథ సత్యనారాయణ:

ॐ

వనవాసము.

శ్రీరామ చంద్రుడు
నీతామహాసాధ్వీ
సామితి లక్ష్మణునితోడన్...

కై కవరముల చేత
కాననమ్ము కేగ
తాపనుల వేషములదాల్చి...

సత్య ధర్మాది సం
స్థాపనంబునకయ్యి
మాతా పితృలనైన బాసీ...

సరయూనదిన్ దాటి
సద్భక్త వరుడైన
గుహనుకున్ ముక్తిచేగూర్చి...

భరతుండు అమితమగు
భక్తిచేరాగ తన
పాదుకలనిచ్చి పంపించి...

౬

పుణ్యాశ్రమముల నం
పూజ్యత్రివేణీ ను
సంగమస్థలములకాదాటి...

౭

సుమనోహరంబైన
సుందర దృశ్యాల
గమియించు చుండగా వసులక...

౮

దండకారణ్యంబు
దండిదగుచు భరణి
ఖండమందున కీర్తిగాంచే...

౯

అవవమ్మునుదాటు
చనువలుపు ధన్యమౌ
వట్లుజేయుచు బోవునంతా.

౧౦

యీపుణ్యకథకు మూ
లాధారమైనట్టి
ఒక్కచోటును చేరిరంతా...

నగరాజు.

నగ మొక్కటావనా
తరవీధుల రాజ
నాథమోయను భాతి
నత్కళలచేదోది

ఋషిపుంగవుని బోలినల్పే
అకొండ
కృషి, తవస్సులునుస్థించే

చుట్టానూతాళ వృ
క్ష : పంక్తినిలుచుండ
ఐక్కసెలయేరు ఆ
ప్రక్కనించేపార

కమనీయమగు దృశ్యమందూ
అకొండ
కనులగన్నట్టు నుపనందూ!

ఆతాటి వృక్ష శి
వ్యబృందములతోడ
తేవతపోబలకన్య
దాసురా లేగాగ

నాలుగవ ఆశ్రమం బందూ
అకొండ
నర్తించు కనులక వనందూ

కాటకొండ.

వేమారు వేమారు
వేచియున్నట్టి ము
గ్ధాయత స్త్రీమనో
ధవుని గాంచినవగిది

వంత సస్వాంతమెయినిల్చే!
ఆకొండ
వంతమందున మహిళగెల్చే!

ఇంతింత యనరాని
సంతోషముప్పొంగ
వమి నేయుటకు బు
ద్ధిదోపగాలేక

నిశ్చేస్తుడై అట్లేనిల్చే
ఆకొండ
నిశ్చింతుడై నట్లుదోచే

“ఓరామ! ఓరామ!
నీగారనై నేను
కొంచున్నానురా
వేచియున్నానురా

కరుణింపరావేగ” పనుచూ
ఆకొండ
కడుభక్తితోడ ప్రార్థించూ

నాహృదయ నీమ నె
 న్నొళ్ళనుండియొ మిమ్ము
 హృదయం నన్నింక
 కయజూడరే యంచు

వేద కొను చుండెనో యనగా
 ఆకొండ

వేదములను గన్పడగా

సీతమ్మ నీనైస
 గాతల్లి జెప్పవే
 వివి యాతిశ్యంబు
 వ్యకరింపు నుటంచు

వేదకొను చుండెనో యనగా
 ఆకొండ

వేదములను గన్పడగా

శిష్యకోటియు దాను
 నీవింప నాశింప
 సెలయేరు గూడ త
 జ్ఞేవ కువ్విభులూర

భక్తవరుడే యంచు దోష
 ఆకొండ

ముక్తి కన్పండంచు దోష

భక్తతో నాసాధ్వి
 బహుసమృత్ సగపు

తాటికోండ.

టార్తి దెల్పిన భాతి
యెనియె రామునితోడ

యిల్లు గొల్పెడి వచోల పాఠిక
లకొండ

కిల ముక్తి నచ్చెనను పగిదిక్.

ని వా స ము.

హిమగీర్ణము నేని మించుచు

నీనగం బొప్పారు చున్నది

సృష్టి కర్త విచిత్ర పతిభను

జూపుచున్నాదీ...ప్రకృతి

శోభ పూర్ణముగా...యిటన...

స్త్రీ చు చున్నాది...

అణువునాణువును ధ్వజమానటు

లను నొనర్చును నీగిరింద్రము

గనికరింపక పోవ న్యాయమె

కలుషమతి యైన నా...రాతిని

కరుణ గనలేవా...భక్తుడు

కినుక బూ

యీ యటవిడానెంత శాలము

నుండి మన దర్శనమునకునై

వేచి యుండెనో వేవిధమ్ముల

విమల భక్తుండై... ఈతని
వీధి పోదగొనా... సిద్ధా...
స్నము విడందగొనా...

అనెడి యాసాన్నిని గనకః కా
దనగ లేక; నతీ ముదంబునె
తన ముదంబుని తలచి రాముడు

యనియె భూజాతీ... గనుగొని
యాసతీ మన మం... దున మో
దంబు గ్రంధు కొనె...

యాసలక్ష్మీతమాసు పృథ్వీము
నే నరళ హృదయుండు వీరుచు
బాసే పోవును పరమ భక్త

గేసరుడె యగుట... యావగ
నాస మెత్తెని... నేనును
నాస పడుచు టి...

అంత వారా యద్రిగాజ హృ
దంతరాళము గంతులేయ కృ
పాంతరంగుని దయకు దానెం

తెంతో ముదమందే... యేర్ప
తంతకప్పుంగే... చెట్టును
వింతగా నూగే...

తాటికొండ

హోడ శోపచారములు.

అమృతశిఖర

అటచున్న చెట్లన్ని
ఆ వాహనంబివ్వ
నివిధ శిలలన్నియును
మెట్లు మెట్టై నిల్వ

రమణీయ మయినా

రహదారి గాగా

ఎక్కరా కొండపైకి

శిలా వేదిక నొకటి
స్నిగ్ధపుది జూపింప
జానకీ రాములా
సీనులై యుండగా

అతిధ్యమిచ్చె

అకొండ జేహ

ఆయాసముక దీర్చుచూ

మా రాముడే తెంచె
మాదాపు కేయంచు
పిన్న వాగులు కాల్వ
లన్నిటిని దోడుకొని

అటజేరి చేరి

అవిశక్తి కొలదీ

అన్య పాద్యము లిచ్చును.

ఇంచా మృతములను

నిలచు మధురావృత్తి

బాచు నాసెలయేను

పొంగి పొంగిచచ్చి

నిర్మలగర్భ నా

నీరయచేతి

స్వామిలు కలెడి చుకూ

అకొండయినవేపు

పడుగగా పల్లెయని

ధవళ కామాయ పీ

తాంబరంబుల నివ్వ

పత్రునిమిల గా

వింద నాగొడ

యల్లొకవీర పరిచయముగా

సెలయేటలో నుండి

శిష్యుడొక్కడు మంచి

గంధంపు చెక్కదే

గా బూసె గిరిరాజు;

తాటికొండ

కుంకుమకా జల్లే
కుల దేవుడంతా
వే పుష్పమాల తోడుక

అగరు గుగ్గులును శి
వ్యబృంద మర్పింప
అంతరంగము వెల్లు
ఆజ్య దీపముతోడ;

వేనామములతో
విమల భావముతో
పుష్పార్చనా ధూపముల్

వన ఫలమ్మలను నై
వేద్యమ్ముగా నిష్ప్వ
నారగించుక
హూర పూగీఫలా

లర్పింప గోనిరీ
యా దేవ వరులూ
ప్రీతితో తాంబూలము

మణిముత్యములను ద
క్షిణగా సమర్పింప
ఇనుడంత హుతిని
హృద్యధి వెలిగింప

వేద ధ్వజులతో
నాదబ్రహ్మమునకు
సెలయేను మంత్ర పుష్పమిడెక.

చక్ర చామరము వృ
శివ ప క్తులే వీవ
శాస్త్రముగ సెలయేను
చివ్యగీతినిబాడ

ఆత్మ నందనమునకు
అర్పించె గిరియున్
హర్షములు మిన్నముట్టె.

కాటికోండ.

చ ద ర ం గ ము. [వచ్చీసు]

—ॐ॥—

రాజ్య భోగాలన్ని
రద్దు జేసెడిసేవ

జేయు ఆకొండ భక్తి
హాయి నిన్ సానురక్తి
దంపతున్
బాయ లేరైరి భక్తున్

కూన్నాళ్ళు యారీతి
ముచ్చటగ గడచింది

బాల్యమున దా సఖులతో
కళ్యాణ గీతాలతో
చదరంగ
కాలక్షేపము బుచ్చుతూ.

అడినా పాడినా
అటలా పాటలా

అకస్మాత్తుగ జ్ఞాపిరా
నాదేని తాగీసెనూ
చదరంగ [వచ్చీసు]
యీశ్వరిని యా కొండపై

చాసి రామునితోడ
“రాక్షాస!”యని బిల్చి

అడనారంభించునా:
అటరాముడె గల్పెనూ!
ఐననూ
ఆమె సంతోషించెనూ!

మర్నాడు సూడనా
నూతనో తానోడి

ధవుని మోదము బరచియూ
తనమనోనాధు విజయుం
గాంచుచూ
తన్నుడముబంచుకొనియూ.

నాలుగాటలనాడి
నక నీతవిజయంబు

నర్థింపదీవిచిత్రం
బర్థమేమియై తెల్లక
రాముండు
బన్నె పన్నాగమొందుకొ.

మరునాటయాటలో
శైరుగనీయక నీత

కే విజయమానట్లుగా
గావించు చున్నుండగా
నాసాచ్చి
కనులనీరుల్ గుమ్మగా.

ఏరీతి నేరీతి

శ్రీరాముడోడుచూ

తన్నుజయలక్ష్మి వరియిం
పన్న దేవచ్చునట్లున్
గాంచంగ
తన్నుదా నమ్మకుండెన్.

వేవిధ ప్రయత్నాల
గావించినన్ తనకు

నాటనోట మిరాదొకో
లడిసట్లాడకుండెన్
రాముందు
అనుమావమందు నేమో.

విజయాగమనము యె
వ్వొధి వచ్చుచుండెనో

వివిధయుక్తుల డంచినన్
వేమారుపై పొంగుచున్
దుఃఖంబు
రామాత్రమాగకుండెన్

శ్రీ రాముడొటమిక్

మది సీతాదేవి

గారామునకజూచుచూ

“గాంచితివి, జయము”నంచు

అదేవి

గాంచి ముఖకళగ్రహించూ.

అమాటవినగ నీ

తామాత శూలాహ

తాత్పర్యమైనట్లు దలచి

“హనాథ”యని శోకవా

రధియె చే

ల్యలి కట్టడగివట్లుగా

రాముని భుజముపై

మోముంచి రోదించి

“విజయంబు నాకుగాదీ

విజయంబు నాకేలనో

మీకె ఈ

విజయమనియనుడి”యనియెన్

“వల్లెయని వల్కినీ

యుల్లంబుయింతగా

తాటికొండ,

సాకించు కారణంబా!

నీకేల చింతనంబా!

జెప్పవే

రాకేందు సమముఖిగానా!

జినగన జెందేసి

యదైవ నిర్మల రామ

గనుగొనుచు గనుకొప్పముత్

గొన కొంగుతోడినాడ్పునుకొ

వింత విం

తను గొల్పువాళ్ళులందుకొ.

సీ త దుఃఖ ము.

ఆటలాదుటె గాని
పాటలాదుటె గాని
నీటుగా తనభర్త
నేమోద పరచుటకు

నుపయోగ పరచుకొను సాధ్యమగుల్
యత్తమ స్త్రీలందుర్వ జనుల్.

తననాథు నోడించి
లాను గాంచెడి విజయ
మును నేమి నేయుదురు
భూములేలగ గలరె!

అనిశంబు భర్తకు సయంబు గూర్చు
అపజయమ్మును సాధ్య యొశించుక.

ఊసు పోకయుగాదు
యాసక్తితోగాదు
మీ సంతనమున కా
యాసంబు దీర్చుచూ

మిము మోద పరుపగానే నాడితి
మీ విజయస్థికి నేనాడితి.

తాటికొండ,

అనుచు నేతాదేవి

కనుబొప్పముల వీడ

అవి కొండపై చ్రాలి

యట నిల్వగా లేక

సాతాళ భూమికి ప్రవహించే

పలుగుంటలై యటం గనిపించే.

తనతల్లి దుఃఖంబు

తా సహింపగ లేక

తనహృదయమందు

కంధాలు పడ్డట్లుగా

గొండపై విసవిన్న గుంటకొమ్మ

కుమరు యావేదనగా గానబడుచున్.

అదుఃఖి వారి నెల

యేటఁ గలసిన దేమొ?

భరియింప లేకుండ

పరువులెత్తుచు నుండె

తూలుచూ దొర్లుచూ పశిపోవు

కాలుజారిన కన్నె గరిపోవు.

లాలించి ప్రేమతో

శాలిగా గాంచుచూ

యీలాటి సతియే; ల

భీంచినందుల కెంతో

ధన్యనని యనుకొనియె తా రాముడూ
“అన్యలేసాటి?” తన కని రాముడూ.

వారించుచూ కంటి.

బాష్పాలు తూడ్పుతూ:

సొంగి వచ్చెడి ప్రియ

పూరితంబగు మధుర

వాక్కులందున నిట్టలనె రాముడూ
వారిజాననతోడ నామారుడో.

ప్రతిచూటలోన నీ

వై యోడ పోవుచూ

తతంబు ముదముగా

సంవరించుట చూచి

దీని భావము తెల్పగా గోరీ

దీని కర్థము గాంచ నోరూరి

చిన్న నాటకమాడి

నిన్నుం బరీక్షించి

సిన్నదగు నీలేత

హృదయంబు నొప్పించి

ఇప్పుడు పశ్చాత్తాప మందుచుంటే

ఇప్పుడు భావము దెల్పి గుండుచుంటి.

ప్రియు వాక్కులను విని

ప్రీతి నొందినమీద

తాటికొండ

రయమునకొ చిరునవ్వు

రాసాగె ముఖముపై

వాన వెలసినమీద వచ్చు వన్నెలలూ
వీణాశ్మతుల సరియైన యట్లు.

వీ డు కో లు.

తెలతెల్ల వారంగ

తొలికోడి కూయంగ

కిలకిల ధ్వనితోడ.

కీర శారక లన్ని

పలుకుచుండా

మేలు

శొలుపుచుండా.

యాసమైరా నీత

రామలక్ష్మణులు, యా

జ్ఞాను వర్తన యనెడి

కాలచక్రము వోలె

జీవించుటే

యాత్ర

సేవించుటే.

భూమి బాయగలేని
 నీవు కన్నీయవోలే
 స్వామి బాయగలేని
 నీవేవకుని వోలే

లోలోననే
 యెంతో
 గోదించుచూ.

యేను దుఃఖాన బా
 కేగ బాతాళంబు
 శిష్యు సహితంబు న
 ద్రియు ఏక్క మొగముతో

ని శిష్యుల
 అట్లే
 బ్రహ్మమో!

నవి వీడుకోలుక భ
 రింపంగ లేక కా
 ర్థేకు వస్తుము గవళి
 కొనగనింగియు బోరు

మంచు నేడ్చు
 కాలు
 వలు బారగా!

వీడి పోవాలన్న
 విడలేక విడలేక

తాటికొండ.

జానకిదేవి హృ
రూప కలచినయట్లు

నిమల భ క్తబృంద
మీ రీతి గుండంగ
నిన్నటి మనగాధ
వీయగాధము తోల్కి.

ఈ కొండభక్తి సేల
యేరు వృక్షపంక్తి
జేసినా నేవలకు
జెందజేసిన ముక్తి

అఖల భారతవర్ష
మానంద నడునట్లు
లీగాధ కొకరూప
మిచ్చుమార్గము చూచి.

నాగ వాధుర
గాంచి
వేగ పనియో

పోవ నగునా?
వీడి
పోవ నగునా?

ఈగాధ యిట్
అంత
రించు నేమో?

అహరహంబూ

వాసి

నందింపుడి!

చిన్న లేగమవీడ
లేనట్టి గోవువలె
సహస్ర బాంధుగ లేని
లేక బాలింతవలె

బాంధులేక

వీడ

మనసు లేక.

ముగ్గురూ ఆ గొండ
మలమెల్ల పో నతడు
వరదుచ్చి పోయెనా
వాళ్ళులే నేటికిని

సాధ్యశ్యమే

గాధ

మృత్యు దేవ.

వ ర ము.

౧

యీగొండ పెరియేరు
యీ వృక్షముల పంక్తి
యెంతో ధన్యజాతలే

కాటికొండ

మనమిచట నివసించి
అనుపమానంబైన
మోదమున మూన్నాళ్ళు
ముచ్చటగ గడుపుచూ

అదీనా చదరంయూటూ

దానిచే

నిరువురికొ జరిగినా మాట.

మందు కలియుగ మందుబుట్టిడి
ప్రీతియునులకు చిత్తశుద్ధిని
గలుగజేయుచు దంపతుల ని

న్యూక్త ధర్మంబూ... జాతుల
ముక్తిదాయకమై... యిల నం
పూజ్యమై యొప్పుక.

౪

మనమాడు చదరంగ
నాను జ్ఞప్తి కెలయించు
యాకృతిక గ్రామమొక
పై యిటక బెంపొందు

దాని నామంబూ

కాటికొండ యనక

ధారుణికి కీర్తి గనుచుండు.

౫

యీమట్టు నట్టిలో
చొక గామమున బుట్టు

భక్తుడొక్కడు కవియునై
బాడునీగాధ సంతక
పాటలై
ప్రతియింటిలో వెల్లగక.

౬

అతెందు నాకేర
ఖ్యాతిగాంచుచు ధనకొ
కివిబృందమున కెంతో
గారాబు తమ్ముడై

చేడిపోవు తోలివసగి
శేయంరా
మనదారి ధర్మబు బెనుగా
నీకా.

౭

గేయకావ్యము నొండు
వ్రాయు నీసెలయేరు
ప్రవహించి ప్రివహించి
కృష్ణానదీ గలయు

తాటికొండ.

భక్తుల కొరకొనగ
యీచోట
మనరూపులుండు.

౨

అటనేడు చదరంగ
యాకృతిని నొకయూరు
“తాటికొండ”నబివి
త్రంబగుచు విలసిల్లె

ప్రక్క, నొకసెలయేరు ప్రవహింపగా
చుట్టు
నొక్కకొండను తాటిచెట్టుండగా:

శ్రీ తాటికొండ సీతారామార్పణమస్తు.

స మా స్త ము.

గేయమాలిక.

ఆంధ్రజాతీయ గేయము.

—————

జయ: పాపశ్రాంతిమాతా !

భారత

జనసమీపచరితా !

తమగభద్ర గోదావరీప్రసాద

అంగళగీతము రామ కిన్నెరన్

హరివి జానకీ జనురానతి శి

ల్పింపు మారనర్పించెడి కన్నెలు ||జయ||

రాజమహేంద్రవర రాజకీర్తిని

విజయనగర దిగ్విజయ వీరుని

గోలకొండనుజీ కొండగోడని

ఓరుగల్లు రాజ్యోన్నతిని మడిచి ||జయ||

రామకృష్ణ రాజరాజహర్షయము

తమనామక రామరాజుని

రాజరాజుదయ గంధారు కిరముల

పుట్టపెరిన పుణ్యోన్నతి నడిచి

గేయమాలిక.

ఆడికపుల భారతమున వెలసియు
 అల్లసాని జగియందున మోసియు
 మొల్లకై తల ప్రపుల్లత గాంచియు
 పోతనచే పరిపూతవయితివహ ||జయ||

ఆరుకోట్ల హస్తార విందముల
 కంబవైన సరసాంబోనిధిని
 త్యాగరాజ గీతావళిచే ని
 త్యంబు వందనములందు యను ర్త్యపు ||జయ||

నదులనుండి కాలువలై పారుచు
 రైతుచేత సస్యశ్యామలవయి
 డాగియున్న నిధివముచేత నీ
 నలుయానటి గొప్పలరప్పిలపుము ||జయ||

ప్రశ్నేకపు సత్ప్రకాశ పీఠిని
 వైభవముగ పజ్జాభిషిక్తనై
 జాతిభాషలను చక్కనిదొకొను
 చాంధ్రవైభవము చాటింపగ దే ||జయ||

వి న తి.

మైమర పింపగరా

ర! నూధవ!

మధురగాన మురళి

కోయిలపాటలు

హాయిసూర్యులే

సెలయెలలభవం

కవికిదిదే

తమమృగానమ

కమ్మగలేదే

యింపుగొన్నదేదీ నీ

మధురగానమురళి.

నేనేవేయివు

నై నీపెడవిని

చిలుగుగానసూర్య

చేకొనవలదా

కాననగాననీ

పన్నెలయగు

కనికరింపవా! దేవీ నీ

మధురగానమురళి.

వ ల దు.

కూయకే! కూయకే! నీ

కూడితమును

కోయిలా!

॥కూయకే॥

ఆరిపోయిన ఆశాజ్యోతిని

తిరిగివెలుగు నందాననికెప్పుడు

॥కూయకే॥

గడచినగాధల జ్ఞప్తికి దెచ్చుచు

నుడినడజేసిని శోకగీతినిక

॥కూయకే॥

నేమంత ఋతున హిమ మైవోతిని

విసంతమేరాని సమయమందు

॥కూయకే॥

కాకులమూకలు కేకలువేయగ

జలజలహిమబిందులు రాల్పుడగ

॥కూయకే॥

లచ్చిమొక.

పల్లెటూరి అమాయక హృదయలచ్చి అం శేకాను.
పల్లెటూరి ధాన్యలడ్డి కూడా. తన కాపు రామయ్యను
ప్రేమించింది. మనసారా బావా అని పిలువకొనే ఆనందపడేది.
ముందు పెళ్ళి చేసుకుందా మనుకుంది కాని ఒక పట్నవాసి,
రంగేళాగా శియారై వచ్చాడు. సావం! మోన పోయింది.
దాని ఫలితము కూడా పొందింది. తరువాత తరువాత పళ్ళా
త్తాప పడ్డది. ఇది ఏనుష్యోదో వినండి తన బావతో...

ఓ! రామయ్య కాపుల న

రారా నా మొర వినాగా! ||౧||

ఓబావా! ఓబావా

నీ బానిస నైనాడు

నీతో ఆడిన నాడు

నీతో పాడిన నాడు

గేయమాలిక.

నీలచ్చి నే నననాడు
నీ మొడిలో నున్న నాడు
ఎంతా మచ్చిక పడితివా
అంతేరా అంతేరా! 15 ||

నీ బట్టల బట్టలలో
నీ కుడిచేతిలోను
నీ కుడిచేతిలోను
నీ కుడిచేతిలోను
మోనపోతి మోనపోతి
కానుని నీరగాన పోతి
నీలచ్చిని.....అంతేరా..... 16 ||

నీ ఒళ్ళునుచూసి నోసి
నీ గుడిచేతి చూసి నోసి
నీబట్టల నీచెప్పుల
దాబులేని తనము చూసి
నిన్నువిడిచి పారిపెన్సి
నే కానీ మోనపోతి
నీలచ్చి.....అంతేరా..... 17 ||

౯

నా దైమటిన నీ మాంసము
 విడిచివును నీ బోలునె
 తింటూ కాగుతు తొడుగూ
 కుంటూకోయీ బావో!
 నీవు నిన్ను నిలవక నీ
 గన్వాయము చేస్తారా
 నీలచ్చి.....లంతేరా..... ౧౬

౧౦

ప్రదుచేసి నిర్మలము
 నిర్మలము పోయిపోయి
 పయిమ మొస్తా కిరాయలకు
 సావుకార్ల కంపుతాడు
 మానము సిద్ధా శ్మము
 మంల నిల్పుకుంటావో
 నీలచ్చి.....లంతేరా..... ౧౭

౧౧

నీవటానికి నిండితేరు
 తొడుగకోళ్ల రైతేలు
 పాపం చేసిన దానికి
 పరిహారం అయ్యింది.

గోధుమాలిక

నీ పోలాల నీ గుడిసె
నీ చెప్పల నీను ప్రియగ
చూసికుంటు ఉంటానుర
కాసుకోర నిలచిని
నిలచి.....అంతేరా.....సీ॥

౨

కోకిల పచ్చకొంటి
కోకిల తల గోకిలంటి
ముచ్చట పడి మచ్చకెస
నెచ్చని నత్తుల లేదుర
నీ విచ్చడి నర్ల మీడ
నేనుగ లేనే లేను
నిలచి...అంతేరా...సీ॥

౩

లచ్చిపోయి లచ్చ మూకు
లది మూయి లచ్చ మూకు
మొన్ననిన్న కోకిల పంశ
మూన్నాళ్ళ ముచ్చటాయ
ఇప్పుడింక బిల్వకున్న
ఎప్పుడు నను పూడలేవు
నిలచి...అంతేరా...సీ॥

ఆగమనము.

నాతల్లి కరుణించి
నాట్యమాడుచు వచ్చె
ఘల్లు ఘల్లు మనెడి
గజ్జెలంఠియలగో...

చిగళాల వాంఛితము
నా వేరే నీవీడు
ఎన్నో కోరికలు శివము
యీనామ సిద్ధంచె

యిసుడివల్ల పెదయింపెనూ
యీశిష్యు విడిసింపెనూ!

నాతల్లి ..

ముప్పదానూ కోట్ల
ముక్క కలకావళీ
కమృత ధారలు సచ్చి
అమరులను గావింప

జైత్యులక బరిమార్చియూ
నిత్య మంగళ దాయియై ...నాతల్లి...

గేయమాలిక

కావ్యమే నాచేత
భావ్యమే విలసిల్లే
సవ్యమే పల్లవును
న నించు లోకాంబ

ఆదేవి నామాతరా!

ఆపి హంశమే తిండిరా!.. నాతల్లి!

సప్తధు !

మాదేశపు పాభాగ్యమంత యిక
మరలి వచ్చు తెపుడో!

బాధలు

మాసిపోవు తెపుడో!

చిలికలె బం

ధాలకు లోక

వర దేశీయ

వ్యవహారము బడి

తల్లిక న్వతం
త్రత చేకూర్చిన
భారతీయుడిక
శాగగు పెప్పుతో...మా!

హిందూ ముస్లిం
లందరేకమై
భాయిభాయి యని
మొగు పెప్పుతో

స్వతంత్ర భారత్
జై జై యనియెడి
నివాసములకి
రేచుపెప్పుతో...మా!

నేను ! నా దేశం !

నా దేశా యీ దేశం

నా కృషిరా మీ గానం...

నేను బండించేటి

నవధాన్యముల మీకు

జహజముగ నివ్వ

పశువుగా తింటారు

నా దేశా యీ దేశం

నా కృషిరా మీ వేషం

వెళ్ళి బండించి మీ

బస్తాలు నింపితే

యంత్రాల మీద నీ

యించి ధరిస్తారు

నా దేశా యీ దేశం

నా కేశా మీ మోసం

కట్ట బట్టే శేదు

పొట్ట కన్నము లేదు

నా కృషియే లేకున్న

లోకాలు పాడవును.

నా దేశా యీ దేశం!

నా దేశా యీ దేశం !

ప్రార్థన.

ఎన్నాళ్ళురా సామి!
యీ బందిఖానా
చూడ చూడగ నాశ
లడుగంటు చున్నావి

వారాలు మాసాలు
వత్సరాలును శతా
బ్దాలు గడచిపోయె
దయజూడ వయిలివి ||ఎన్నా||

భక్తితో నీవీడి
రక్తితో వేడితే
ముక్తి నిడగ పోగ
భక్తి చాక్కుంటివి ||ఎన్నా||

కఠిన శృంఖలాలు
కాళ్ళబంధింపగా
కాట్లుబద్దవిక్రియం
కనికరింపగ దోయి

శ్రీమహాలింగ

అఖిల లోకాలు నీ
యవమానము చూచి
ఇకలించు చుండెనే
నేమి పెవ్వుదు నళిభూ!

చిలుకన్ మధురమగు
వలుకులన్ బలుకుపన్
పంజరంబున మంచ
పాడియూ కి రేవ!

పుత్రు లిద్దరికెనే
పాలివ్వ బోచాలి
స్వారంతుడగు గోరు
వంక కేరావిన

వ ర్త కు లు.

వర్తకంబున యెత్తు
పన్ని మా సంపదక
అగ్నిమించి మమ్ము
అంగ ద్రోక్కి పేసి

మాకేమి తెలియునని

అన్నారూ, మేం

విన్నామూ, వాళ్లు .

అన్నాను.

అన్న ప్రభువుల మీ

చేతిలో ననుకొని

పెట్టరావట్లే యి

కట్టె లన్నీ పెట్టి

పీల్చి విప్పిగోయి

చున్నారూ, కను

చున్నాము, వాళ్లు

అన్నాను.

అన్నీ నీయుల్లంత

పంజీ శ్రీ పేమగనుండి

ఇక వాని యూటలు

న్నింతియే ననుకొనుచు

భేదాల కల్పించి

యున్నారూ, కను

గొన్నాము వాళ్లు

అన్నాను.

గేయమాలిక

వడ్డిపై వడ్డిలు
చిక్కుపై చిక్కులూ
కల్పించి, కల్పించి
అల్ప కార్యంబటం

చనుకోక బాధించు

చున్నారూ, కను,
చున్నామూ, సాక్షు
లున్నారు.

కోట్ల శ్రీమంతులై
కూటికే లేనినూ
బోటివారిని బాధ
పెట్టెడిది చాలదో?

నాటకంబాడించు

చున్నారూ, కను,
చున్నామూ, సాక్షు
లున్నారు.

బాధింపగా నల్లి!
వేధింప రాక్షసుడె!
పంకెళ్ల నగిలించి
పకలంబు హరియించి

గొడవై వ్రేవలె

నున్నారూ, కను

కొన్నామూ, నాకు

లున్నారు.

సర్వ హితులై పట్టి

స్వాతంత్ర్య దీక్షితుడు

శాంతి సత్యాహింస

శస్త్ర భారుని మాట

శరసా వహింపగా

శ్రీఘృమే ధీరులయి

సర్వజనులు సదుము

ఖ్యతైశ్చ కట్టాలి

అన్యాయములెల్ల అరి

కట్టాలి.

జాతీయత నిల్వ

బెట్టాలి.

శ్రీ ప ము.

అశోకాల హింసలకు
లొంగి పోయినదేవి!
రోదించుచు మిగిలెనూ!

* * * *

ఆ బాన్సుముల పూది
ఆనందమున స్వార్థ
లిఖించుచు మిగిలెనూ!

* * * *

వారి వికటపు నవ్వు
చేళ్ళకు తలలెత్త
పర్వ నాశమె మిగిలెనూ!

* * * *

కనుల విప్పినగావి
కారు మేఘాలన్ని
కదలకుండుచు మిగిలెనూ!

* * * *

రాహు కేతువు లొచ్చి
రవి చంద్రులను జూచి
కబళించుచు మిగిలెనూ!

అంధకారము. (వశయ
మంతటను గ్రహింపఁగ
హా హా కారమే మిగిలెనూ!

* * * *

మూలమగు ఆ సతినీ
మట్టడించిన ప్రళయ
జ్వాల మిగిలెనూ!

* * * *

కాని మా నిద్దురకు
కానంత భంగమును
కాకుండుట మిగిలెనూ!

స్వస్తి.

నిన్ను మరచినట్టి
కన్న కొడుకుల బిల్లి
అశీర్వాదింపవే ఓతల్లీ!
అశలస్వలిగింపు మాతల్లీ!
నాలుగూ వేదాల
నాదమున నిమిషున్న
సారమును చవిచూపుమా తల్లీ!
నత్కిర్తి నందవే ఓతల్లీ!

గేయమాలిక.

పచ్చ పచ్చని నీడు
ప్రకృతికి వన్నియల

దిద్దుకొని హసించుమో తల్లీ
తీర్పు మాకటి బాధలో తల్లీ!

మెడపైన బడటి
బెల్లపుం గత్తిని

నజ్రాయుధము చేతనో తల్లీ
నోడింప జేయవే నీ తల్లీ!

రాతిరంతయు దుఃఖ

రాగ మాలాపించు

సీయువన్పున వీణనో తల్లీ!

జ్ఞేరవిక బాడింపు మో తల్లీ!

అఖిల లోకాలన్ని
అనందమున మంగ

వారతుల బాడగానో తల్లీ!

అమరవై వెల్లవే నీ తల్లీ!

సమాప్తము.

తెలంగాణంలో ప్రసిద్ధిచెందిన వుస్తక విక్రయ కేంద్రము

జాతీయ షన్తకాల పరిచరణ మాప్రత్యేకత.

సరస్వతీ గ్రంథమండలి నవలలు.

ఆంధ్ర గ్రంథమాల.

విజ్ఞాన గ్రంథమాల.

దేశకవితా మండలి.

సంస్కృత గ్రంథమండలి.

సారస్వత సేవా సమితి.

యువ కార్యాలయం

సవ్యసాహిత్య పరిషత్తు.

ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు.

స్వచ్ఛలతా గ్రంథమాల.

జాతీయ యువజన సంఘము.

జాతీయ పక్షము.

చలం గ్రంథమండలి.

అణా గ్రంథమాల

వారివి

గోపేటి జోగిరాజుగారి వ్యవసాయశాస్త్రము.

మరియు ఇతర ఆర్థికరాజకీయ వైజ్ఞానిక, వ్యవసాయిక, పారిశ్రామిక గ్రంథములు, విద్యార్థులకు వలయు పాఠ్యగ్రంథములు, కావీలు. స్టేషనరీ సామానులు, మహారాష్ట్ర చరఖా సంఘ ఖద్దరు దొరుకును.

వివరములకు:-

భారతీయ సదనం ఖమ్మంమెట్టు, (నైజాం)

వెర్రిటి ఏజన్సీస్ వారి

ఇప్పుడే వెలువడిన

కొత్త అరుణ ప్రచురణాలు.

విజయ తేజ దత్త 2-0-0

నిష్కృతి 1-0-0

అనూరాధ 0-12-0

శరత్ బాబు నవలలు

అతి రసవంతమగు సన్నివేశములు

చదువ యింపగు కథావస్తువు.

తప్పా, చక్కని సాంఘిక నవల, 0-12-0

శ్రీవేలూరి శివరామశాస్త్రిగారి రచన.

రానున్నది:—

“మణిదీపాలు”

సుప్రసిద్ధ కథకుల కథలు ఏరి కూర్చిన కథా సంపుటి.

ఆధునిక రచయితల పుస్తకాలకు వేటికైనా హాకు వ్రాయండి.

వెర్రిటి ఏజన్సీస్, గవర్నరు పేట - బెజవాడ.

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

బమ్మెర పోతనామాత్య ప్రణీతము.

1, 2, 3, స్కంధములు	Vol.	3—0—0
4, 5, 6, స్కంధములు	Vol.	3—0—0
7, 8, 9, స్కంధములు	Vol.	3—0—0
10, 11, 12 స్కంధములు	Vol.	4—8—0

ఆంధ్ర వాచస్పత్యము.

తెలుగు నిఘంటువు.

గ్రంథకర్త:— కొట్రశ్యామల రామశాస్త్రి

4 సంపుటములు 3 వాల్యూములు, వెల. 25—0—0

వలయువారు:—

వేంకట్రామ అండ్ కో బెజవాడ, మద్రాస్.

బ్రాంచెస్: తెనాలి, రాజమండ్రి, సాలకొల్లు, తాడేపల్లి,
గూడెం, ఒంగోలు, షరంగల్, సికింద్రాబాద్, గుంటూరు,
చిత్తూరు, కర్నూలు, కంభం, కడప.

యీ పుస్తకములు దొరుకుచోట్లు.

1. భారతీ సదనం,

ఖమ్మంమెట్ట. [వైజాం]

2. వెరైటీ ఏజన్సీస్.

గవర్నర్ పేట శాసనాడ.

8 వేంకట్రామ అండ్ కో,

బెజనాడ.

మరియు అన్ని బ్రాంచీలలోను దొరుకును.

